

alle Formers Vedkommende. For mig er det naturligt særlig at tænke paa Folkeskolen, selv om jeg maa indrømme, at der er visse Principper, som man maa ønske skal gaa igennem alle de forskellige Skoleformer. Jeg maa have Lov til særlig at fæste min Opmærksomhed paa Folkeskolen, fordi jeg kender denne Skole bedst og er knyttet til den, og fordi den omfatter langt de fleste af Landets Børn og derfor har den allerstørste Betydning for Samfundet og hele vort Folks Opdragelse.

Naar der i Tidens Løb er blevet talt om Skolens Styrelse og Tilsyn, er der undertiden kommet en vis Bitterhed til Orde, men jeg tror dog ikke, man skal tillægge dette alt for stor Betydning. Der kan maaske findes nogen Forføngelighedsfølelse hos Lærerne og undertiden en i høj Grad uklog og kortsynet Optræden hos enkelte Præster, og dette har vel haft sin Skyld i, at der undertiden har været en skarp Kritik af det nuværende Tilsyn. Og saa er det jo altid saadan, at naar der gaar Agitation i et Spørgsmaal, er der nogle, som bare tænker paa at komme af med det, man har, uden at tage Hensyn til det gode, der kan være ved det og uden tilstrækkeligt at undersøge, hvordan det, som skal komme i Stedet for, vil virke. Nu mener jeg, at naar vi gaar til denne Forhandling, maa det være lidenskabsløst, og vi maa se at finde en Ordning, som kan virke tilfredsstillende for hele vort Skolevæsen.

I 1909 blev der nedsat en Kommission til Drøftelse af Tilsynsspørgsmaalet, og jeg lagde Mærke til 3 Ting under den Forhandling, som den Gang blev ført, nemlig for det første de direkte valgte Skolekommissionsmedlemmer, for det andet Kommunalbestyrelsens økonomiske Ledelse af Skolevæsenet og for det tredje Præsten som født Medlem af Kommissionen. Det er 3 Ting, som det er meget vigtigt at tage Hensyn til.

Inden jeg gaar nærmere ind paa Enkelthederne, vil jeg gerne fremsætte nogle almindelige Betragtninger over Lovforslaget og dets Principper. Den højtærede Undervisningsminister udtalte i Landstinget den 24. Juni 1919 (Landstingstidenden Sp. 2231): „Jeg er ikke meget kirkeligt interesseret“. Saaledes udtalte den højtærede Undervisningsminister sig kort og godt. Det har naturligvis sin Betydning, naar man er almindeligt Medlem af et Ting, men det faar jo langt større Betydning, naar den højtærede Undervisningsminister nu staar i Spidsen for hele vort Skolevæsen. Da der hidtil har været en Forbindelse

mellem Kirken og Skolen, kan man ikke andet end lægge Mærke til, om den højtærede Undervisningsminister nærer nogen Interesse for Kirken, eller om hun afviser al Interesse til den Side. Det kan let ses af det foreliggende Lovforslag, at der ikke har været nogen Forstaaelse af Kirkens Betydning for Folkeopdragelsen.

Nu er det jo saadan for Øjeblikket, at man fra mange Sider i den pædagogiske Verden kalder til Samling. Jeg læste forleden en Udtalelse, som jeg med den højtærede Formands Tilladelse vil oplæse; en bekendt dansk Pædagog siger saaledes: Det Reformarbejde, der i Øjeblikket foregaar i hele den danske Skole, kræver, om det fuldt ud skal lykkes, et Samvirke af alle interesserede i Skole og Hjem og en almindelig Sammenfatten af alle de opdragende Midler, der staar til vor Raadighed. Der kaldes altsaa til Samling i dette Arbejde, og det fremhæves stærkt, at skal det virkelig lykkes at naa et tilfredsstillende Resultat, maa man have de forskellige Kræfter til at arbejde sammen.

Derfor forekommer det mig i høj Grad uklogt, at man straks begynder med at skære Samarbejdet med Kirken over. Det har efter min Mening haft den allerstørste Betydning. En svejtsisk Pædagog har om den Grundtvig-Koldske Pædagogik skrevet, at den Koldske Friskole har gjort mere for Børneopdragelsens Uddybelse end alle Seminarieførstandere og Fagpædagoger i det 19de Aarhundredes Danmark og Svejts. Det er jo meget store og anerkendende Ord om en dansk Pædagog. Men dette Arbejde og den Udvikling, der kom med Grundtvig og Kold, kom jo ikke som noget, der var løsrevet fra det Kirkeliv, de stod i, men kom tværtimod i Samarbejde med dette og fik sin store Betydning; netop fordi det var i Samklang med det aandelige Liv, der var vakt ved disse Mænds uhyre store Indsats.

Derfor tror vi fra konservativ Side, at det vil have den allerstørste Betydning at udvikle Samarbejdet mellem Hjem, Skole og Kirke. Indenfor den Skoleretning, jeg før mindede om, vilde man ikke blot udvikle Barnets Intelligens, ikke blot dyrke Hoved og Forstand, men ogsaa udvikle Hjertelivet, og det er jo en Erfaring, som man desværre gør mange Gange i Livet, at Mennesker kan staa med uhyre store Kundskaber og være uamaadeligt udviklede i den Retning og alligevel være i høj Grad uopdragne. Derfor tror jeg, at der indenfor vort Skolevæsen ogsaa maa være Plads for det etiske, det moralske, det religiøse.

Nu ved jeg meget godt, at man fra visse Sider vil indpode Folk den Opfattelse,